

ПЕРУШАНЪ, ВЪЖЕТО И ХАДЖАТА

Едно време въ нашето село имаше единъ много богатъ човѣкъ. Казваха го Хаджи Манолъ. Той имаше несмѣтни гори, ниви и ливади. На рѣката бѣше построилъ воденица, предъ която се трупаха млевари зиме и лѣте.

Хаджи Манолъ бѣше най-богатиятъ човѣкъ въ село, но никой отъ селото не му завиждаше, а мнозина го и окайваха. Защото дѣдо Хаджия и баба Хаджийка не бѣха много щастливи. Родили имъ се бѣха трима сина и две дъщери, но четиримата — дъщеритѣ и двамата по-големии синове — Господъ прибра още въ ранна възраст, свѣтъ не видѣли и радость не познали. Остана имъ само най-малкиятъ синъ — Перо. Баща му и майка му отначало го зовѣха галено Перчо. А съседитѣ на шега го наричаха Перушанчо. Така му остана името и до голѣмъ: всички му казваха не Перо, а Перушанъ.

Дѣдо Манолъ бѣше мѣдъръ и разуменъ човѣкъ. Той искаше да отгледа и възпита добре сина си, за да остави следъ смъртта си достоенъ замѣстникъ и господаръ надъ имота си. Но хаджийката толкова много обичаше едничкото си чедо, че драговошно изпълняваше всичкитѣ му желания — и добри и лоши. Чудѣше се, какъ по-много да му угоди. Прикриваше го, когато направи нѣщо лошо, даваше му скришомъ пари, вардѣше го често отъ работа.

— Недей така, старо, — казваше ѝ често Хаджията, — съ тѣзи постѣпки не добро, а зло правишъ на детето ни!

И, наистина, Перушанъ, колкото растѣше, толкова по-лошъ ставаше. Събираше се съ лоши другари, наскърбяваше безъ причина и врѣстницитѣ си, и по-старитѣ отъ него хора.

Баба Хаджийка разбра грѣшката си, но късно бѣше вече да я поправи. Перушанъ не искаше да чуе нито нея, нито престарѣлия си баща.

Отъ день на день баба Хаджийка се поболѣ отъ скръбъ, легна на легло и не стана вече. Съсипа се отъ мъжа и стариятъ Хаджия. А когато разбра, че е близу краятъ му, той повика Перушана, говори му дълго, съветва го бащински и накрай рече:

— Синко, виждамъ, че не оставямъ добъръ замѣстникъ следъ себе си, добро не чака нито имота ми, нито тебе. Но родно чедо ми си и всичко, каквото имамъ, на тебе го оставямъ. Прави съ него, каквото те е Господъ научилъ . . .

Перушанъ се наведе да му цѣлуне рѣка, а стариятъ го поглади съ дланъ по лицето, стана и го отведе да му покаже,